

KERNGROEP BOEKENOVERLEG

Vergadering 18/01/2022

Locatie: digitale vergadering via Teams

Aanwezig: Jos Geysels (voorzitter), Willem Bongers-Dek (OLO), Sylvie Dhaene (Iedereen Leest), Sietske Van den Wyngaert en Stijn Baeckens (Boekhandels Vlaanderen), Matthijs De Ridder (VAV), Dirk Terryn (CANON Cultuurcel), Katja Grammens (VVBAD), Paul Hermans (Literatuur Vlaanderen), Lore Piers (verslag)
Verontschuldigd: Nele Hendrickx (Letterenhuis)

AGENDA

1 ONTWERPVERSLAG VERGADERING 23 DECEMBER EN OPVOLGING – ZIE BIJLAGE 1

2 OPVOLGING RELANCEPLAN

2.1 GESPREKKEN MET VERSCHILLENDE MINISTERS

3 FORUMVERGADERING 2 MAART

4 BOEKENBEURS EN AANWEZIGHEID GAU

4.1 BOEKENBEURS

4.2 AANWEZIGHEID GAU

5 VARIA

5.1 RAPPORT GEREGLEMENTEERDE BOEKENPRIJS

5.2 SHORTLIST DE BOON

1 ONTWERPVERSLAG VERGADERING 23 DECEMBER EN OPVOLGING – ZIE BIJLAGE 1

- Vertegenwoordiging SARC

Na het vorige BoekenOverleg werd er een begeleidend document rondgestuurd om kandidaten aan te spreken. Dat werd ook voorgelegd op het OLO, maar er hebben zich geen kandidaten aangemeld.

- Gereguleerde boekenprijs

Zie 5.1 Rapport gereguleerde boekenprijs

- Boekenbeurs en aanwezigheid GAU

Zie 2. Boekenbeurs en aanwezigheid GAU

- Opvolging relanceplan

1. Generieke Boekencampagne

We hebben de minister en het kabinet gevraagd welke stappen er gezet moeten worden. Er is een gesprek gepland op 25 januari. Hanneleen Broeckx gaf aan dat ze wel opnieuw op zoek moeten naar middelen om dat mogelijk te maken.

2. Gesprekken met verschillende ministers

Zie 2.1 Opvolging relanceplan voor een update over de (geplande) gesprekken met ministers

3. BTW-wijziging

Door een [wijziging in de btw-richtlijnen van Europa](#) wordt het mogelijk om 0% btw te heffen op bepaalde goederen en diensten, waaronder uitgeefproducten. De ministers van Financiën uit de 27 lidstaten hebben unaniem ingestemd met de wijziging die lidstaten meer vrijheid geeft om zelfstandige btw-keuzes te maken.

Uit het Memorandum van het BoekenOverleg 2019

België moet meteen na het op punt stellen van de btw-regelgeving op EU-niveau werk maken van de toepassing van het verlaagde btw-tarief voor alle elektronische publicaties (6%) – niet alleen voor boeken, maar ook voor periodiek verschijnende publicaties zoals tijdschriften. Op die manier komt er duidelijkheid: voor alle publicaties, op eender welke drager (papier of elektronisch), en ongeacht het platform, wordt dan in België dezelfde, verlaagde btw-voet toegepast. Dat is ook evident: de elektronische vorm van een publicatie is een product dat identiek is aan de papieren publicatie waarop al jaren het verlaagde btw-tarief wordt toegepast. Het BoekenOverleg vraagt de toepassing van het verlaagde btw-tarief voor alle elektronische publicaties. (Uit het Memorandum van het BoekenOverleg 2019)

Matthijs bekijkt of er cijfers zijn voor we gaan lobbyen.

4. Innovatiemechanisme

De open brief die in het verslag werd besproken is uiteindelijk niet verstuurd omdat de Raad van State de sluiting van de cultuursector geschorst heeft.

- GfK-cijfers

Boekhandels Vlaanderen bezorgde het mailverkeer met GfK. Stijn bekijkt of er pistes zijn om dit goedkoper te doen.

- Cloud Library

Katja heeft zo kort na de feestdagen nog geen tijd gehad om dit op te pikken. Ze probeert dat te doen voor de volgende bijeenkomst van de kerngroep.

- Genderkamer

Suggestie voor de titel van de campagne: 'Over de schreef' (Willem Bongers-Dek). Schreef is hier synoniem voor de grens waarover we het willen hebben, in het besef dat ook mensen in de geschreven wereld over de schreef gaan. Suggesties voor thema's voor een tweede webinar werden gevraagd aan het OLO.

- Overleg VRT

Er werd nog een tweede vraag aan de VRT gesteld:

In de verantwoording aan uiteenlopende overheden/fondsen is meetbaarheid helaas steeds belangrijker. Bij coproducties met verschillende spelers binnen VRT, blijkt dat het moeilijk of onmogelijk blijkt om zicht te bieden op het bereik van specifieke producties. Dit probleem deed zich bijvoorbeeld ook voor bij de lineaire kijkcijfers van Podium19. Is dit een probleem dat binnen de VRT erkend wordt en is er zicht op verandering van deze situatie?

2 OPVOLGING RELANCEPLAN

2.1 GESPREKKEN MET VERSCHILLENDE MINISTERS

- GESPREK MET KABINET JAMBON

Eind december werd volgende brief verstuurd naar het kabinet Jambon:

Het BoekenOverleg zat de afgelopen maanden niet stil. Zo werden er verkennende gesprekken gevoerd met de initiatiefnemers van de verschillende **boekenbeurzen**, werd er door Boekhandels Vlaanderen gewerkt aan een voorstel voor de **generieke boekencampagne** en werd er door de verschillende leden mee gecommuniceerd over het **Innovatiemechanisme**.

Op dinsdag 25 januari gaan Paul en Jos met hem in gesprek. Naast de thema's die in de brief vernoemd worden, is het volgens het BoekenOverleg ook belangrijk om terug te komen op de uitspraken die Jambon deze ochtend op Radio 1 deed over het wegwerken van **anomalieën in de maatregelen**. Jambon wees daarbij naar de regel dat evenementen met 200 personen binnen wel kunnen, maar in de buitenlucht niet. 'Dat moet weg: buiten moet je ook met 200 mensen evenementen kunnen organiseren.' Of de regel dat een amateurgezelschap wel een opvoering kan houden voor een gezelschap van 200 toeschouwers, maar dat repeteren niet toegelaten is. 'Dat krijg je ook niet uitgelegd. Dat moet ook weg.' Dat het maximale aantal toeschouwers ook 200 blijft in zalen waar normaliter 2.500 of meer mensen in kunnen, is nog zo'n eigenaardigheid die Jambon opmerkt. 'Dat zijn een aantal zaken die we hopelijk vrijdag kunnen corrigeren.'

- GESPREK MET KABINET VAN PETEGHEM OVER AUTEURSRECHTEN

Omdat minister Van Peteghem met een aantal grote dossiers rond energie en btw bezig is, blijkt het moeilijk hem te strikken voor een gesprek over auteursrechten. Jos probeert nog eens te bellen/mailen.

- GESPREK MET KABINET DE SUTTER OVER POSTPAKKETTARIEVEN

In het vorige gesprek hebben we een aantal eerder genoemde pistes uitgezocht en besproken. Er zijn er op dit moment twee interessant: in de eerste plaats kan Boekhandels Vlaanderen een commercieel contract onderhandelen met BPOST (of een andere postdienst); daarnaast willen we inzetten op het verwerven van subsidies voor de verzending van boekenpakketten. Daarvoor bestuderen we het Franse en Canadese model en onderzoeken we hoe de subsidiëring voor de pers precies in elkaar zit. Boekhandels Vlaanderen werkt aan een concreet voorstel waarmee we kunnen gaan lobbyen. Daarvoor kan het interessant zijn om huiseconoom Carlo Van Baelen te contacteren. De volgende vergadering is gepland op 8 februari.

- GESPREK MET KABINET CREVITS OVER ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN VOOR DE BOEKHANDEL

Als Jambon er in het gesprek van 25 januari mee akkoord gaat, belt Jos met kabinetsmedewerker Jan Vermassen om een gesprek te proberen vastleggen met minister Crevits over algemene ondersteuningsmaatregelen voor de boekensector.

3 FORUMVERGADERING 2 MAART

We organiseren de forumvergadering op woensdag 9 maart. Locatie moet nog gezocht worden. We stellen de volgende agenda voor:

1. Ter informatie

1.1. Boekenbeurs

We bezorgen een overzicht van de gesprekken en adviezen van de afgelopen maanden en geven toelichting bij de huidige stand van zaken.

1.2. Boonprijzen

We bezorgen nogmaals de longlist en shortlist en geven meer informatie over de prijsuitreiking in Oostende. We zorgen ook voor een korte toelichting bij de nieuwe inzendingen voor 2023.

1.3. Leesoffensief

We bezorgen het volledige Leesoffensiefrapport en geven toelichting. We gaan ook dieper in op de toegekende middelen en hoe de eerste acties lopen.

1.4. Onderzoeksagenda

1.4.1. Ongelijk maar eerlijk

Kila van der Starre werkte in 2021 aan een vervolgrapport op Ongelijk maar eerlijk, deze keer vanuit het oog van de makers zelf. Ze stelt het rapport hier voor.

1.4.2. GfK

Om verder onderzoek te faciliteren in de letterensector, willen we onderhandelen met GfK om als BoekenOverleg inzicht te krijgen in brede en gedetailleerde cijfers over de boekenverkoop. Zo'n contract blijkt heel duur te zijn, maar met budgetten van verschillende leden komen we misschien al ergens in de onderhandelingen.

1.5. Genderkamer

In samenwerking met de Genderkamer willen we enkele webinars over grensoverschrijdend gedrag in de letterensector organiseren, gelinkt aan een campagne. De Genderkamer en/of collega's stellen voor.

1.6. Lerend Netwerk

Als blijkt dat we ook over het Lerend Netwerk al voldoende kunnen melden, kan dit hier toegelicht worden.

2. Ter bespreking

2.1. Publieksopkomst

We merken helaas op dat de publieksopkomst bij literaire evenementen aan de lage kant blijft. Het is niet omdat de maatregelen publiek weer toelaten, dat het gedrag van de bezoekers ook meteen verandert. Kunnen de organisaties die hierdoor getroffen worden wat cijferinformatie verzamelen?

2.2. Staat van het Boek

We zouden graag in het najaar van 2022, aan de vooravond van de Boekenbeurs, een nieuwe Staat van het Boek organiseren over de staat van de Vlaamse literatuur. Hoe kunnen we die beter beschermen, ondersteunen en promoten? Voorgestelde datum: woensdag 26 oktober. We kunnen een aantal economen enkele voorbeelden uit het buitenland cijfermatig laten uitwerken en iemand zoeken die een open brief op basis hiervan kan schrijven. We denken daarbij aan Geert Buelens. Paul neemt alvast contact met hem op voor een eerste gesprek met hem, Jos, Willem en Matthijs.

3. Agendapunten Forumleden

3.1. ISNI in de boekensector (KBR)

KBR vertelt meer over het gebruik van ISNI (International Standard Name Identifier voor personen en organisaties, zoals het ISBN voor boeken) in de boekensector.

4 BOEKENBEURS EN AANWEZIGHEID GAU

4.1 BOEKENBEURS

We proberen álle partijen (Boektopia, Lees, Boekhandels Vlaanderen) nog een laatste keer samen te krijgen midden februari. We sturen daarvoor binnenkort al een uitnodiging.

We brengen de minister tijdens het gesprek van 25 januari op de hoogte van deze stand van zaken. Eind februari zouden we ten laatste ons definitieve advies geschreven moeten hebben.

5 VARIA

5.1 RAPPORT GERELEMENTEERDE BOEKENPRIJS

We bezorgden het definitieve Ipsos-rapport over de gerelementeerde boekenprijs, zoals het eind december aan het kabinet is bezorgd. Ipsos heeft hier nog aan gewerkt. Ook onze opmerkingen en die van de GAU (en onze opmerkingen op hun opmerkingen) werden meegestuurd. Waarschijnlijk wordt de gerelementeerde boekenprijs wel behouden. We willen hier dus niet té veel energie meer in steken. Paul polst nog even in het kabinet hoe de minister hier tegenover staat.

Carlo stuurde nog de volgende bedenkingen mee op het aangepaste rapport:

Een aantal fundamentele tekorten waar ik al eerder heb op gewezen:

-er wordt geen enkele verklaring gegeven voor de zeer sterke stijging van het aantal vreemdtalige titels (+ 37 %) ten opzichte van de stijging van het aantal Nederlandstalige titels (+ 4 %); dit wijst voor mij op een andere steekproef van deelnemende boekhandels in 2020 tov 2016. Bovendien wordt in de analyses dit niet verklaarde verschil in groei toch meegenomen om dan negatieve evaluaties ten nadele van de Nederlandstalige titels te formuleren.

- heel de analyse van het aandeel Vlaamse auteurs en Vlaamse uitgever is totaal fake vermits de cijfers 2020 vergeleken worden met de overeenkomstige data van 2016, maw een auteur die wel in 2016 een boek verkocht en in 2020 niet, een uitgever die niet actief was in 2016 en wel in 2020 komen dus niet voor in de cijfers 2020. Totaal ongepaste en waardeloze vergelijking. Ipsos bewijst hier zijn gebrek aan kennis van de markt en de snel-verdien-truck voor een onbruikbaar deelrapport.

- de steekproef van de boekhandels 2016 en 2020 is zo klein en verschillend (2017 88 % onafhankelijke boekhandels – 2020 44 %) dat elke analyse hierop ongepast en niet verantwoord is. De vaststelling van Ipsos dat 'het geven van korting door leveranciers eerder regel dan uitzondering lijkt' is zo dwaas en wars van elk minimaal economisch inzicht dat je aan het serieus en realiteitszin van de onderzoekers moet twijfelen.

- nergens wordt gewezen in de eerste analyses naar corona-effecten: uitgevers hebben minder nieuwe titels uitgegeven – de fysieke boekhandels waren in lockdown in de eerste golf – het impulseffect eigen aan het koopgedrag in fysieke winkels is sterk gedaald door sluiting, beperkte toegang – de verschuiving naar onlineverkoop (overigens is er onduidelijkheid over wat als online verkoop wordt gemeten bij bijvoorbeeld Standaard Boekhandel, Fnac, Colruyt, Makro e.a.)

- nergens wordt aangehaald dat de BTW-stijging van 6 % naar 9 % in Nederland ook direct is doorgerekend in Vlaanderen (in 2016 was import 55 % van de omzet – het cijfer van 2020 is onbetrouwbaar door de foute data). Overigens is de prijsstijging niet beperkt tot 30 % maar heeft de overschrijding van de psychologische drempelprijs van 20 € geleid tot nieuwe richtprijsniveaus van 22,50 en 22,99 € (of + 15 %).

- een voor de hand liggende vergelijking met evoluties in de Nederlandse boekenmarkt is niet gebeurd, die had nochtans een relevant onderscheid kunnen opleveren tussen algemene marktevoluties (zowel in Vlaanderen als in Nederland) als specifieke evoluties voor de Vlaamse markt. In dit rapport worden alle evoluties geïdentificeerd als zijnde eigen aan de Vlaamse markt wat dus niet klopt.

- en ten slotte, maar fundamenteel: nergens gebeurt er een toetsing aan de doelstellingen van het decreet Gerelementeerde BoekenPrijs, nochtans de opdracht van het rapport. Cijferreeksen moeten de indruk geven van een degelijk rapport, maar het resultaat is een ongestructureerde, grotendeels onvergelijkbare cijferbrij met zeer tendensieuze en niet onderbouwde 'kretes'. Als je daar de twee Nederlandse evaluatierapporten naast legt, kan je alleen maar uit schaamte dit neppapier diep wegsteken.

5.2 SHORTLIST DE BOON

De nominaties voor de Boon zijn, hoewel uitdagend en niet voor de hand liggend, bijna uitsluitend Nederlands. Er is maar één Vlaamse auteur genomineerd voor de Boon voor kinder- en jeugdliteratuur en geen enkele Vlaamse auteur voor de Boon voor fictie en non-fictie. Dat is jammer voor een uitermate Vlaamse prijs.

Voor deze editie kunnen we hier uiteraard niks meer aan veranderen, maar we moeten wel nadenken over hoe we bij de volgende editie(s) een long- en shortlist kunnen krijgen die meer in evenwicht is. Gaan we voor quota in het reglement? Moeten we onze juryleden meer coachen over het belang van een diverse lijst en het inbouwen van bepaalde reflexen? Moeten we aandacht hebben voor poëtische verschillen tussen Nederland en Vlaanderen? De raad van bestuur van de Boon neemt dit mee in de evaluatievergadering.